

14.11.2019

Ikärakenteen muutos ohjaa Pohjois-Karjalan kuntien talouden kehitystä

Pohjois-Karjalan kunnat lähtevät alkavalle vuosikymmenelle heikkenevän talouden tilanteessa. Vuosien 2017 ja 2018 hyvät vuodet kuntataloudessa on ohi, vuodet 2019 ja 2020 ovat kuntataloudelle äärimmäisen hankalia. Vuodesta 2021 alkaen talouden heikkenemisen vauhdin ennustetaan hidastuvan.

Pohjois-Karjalan kuntien tulevan viiden vuoden suurin haaste on ikärakenteen muutos. Maakunnan kokonaisväestö jatkaa Tilastokeskuksen ennusteen mukaan pientymistään, mutta yli 75-vuotiaiden määrä nousee Pohjois-Karjalassa 29,6 prosenttia. Ikääntyneiden määrä kasvaa näin ollen nykyisestä yli 5 000 henkilöllä. Kun samaan aikaan palveluiden tuotannon kustannukset kasvavat 2,5–3,0 prosenttia, tarkoittaa ikärakenteen muutos sosiaali- ja terveystalouden kasvua noin 100 miljoonalla eurolla vuoteen 2025 mennessä. Valtionosuuksien ei ennusteta kasvavan samaa tahtia, vaan niiden nousun arvioidaan jäävän 68,5 miljoonaan euroon.

Pohjois-Karjalan kunnilla on ollut vuoden 2018 jälkeen kumulatiivista ylijäämää taseessa yhteensä noin 150 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 ja 2020 kuntatalouden heikot vuodet pudottavat ylijäämää noin 50 miljoonaa eli samalle tasolle kuin vuonna 2015. Ennusteen mukaisesti tiputus tämän jälkeen hieman tasaantuu, mutta ylijäämästä on emokunnissa vuonna 2025 jäljellä vain 60 miljoonaa euroa. Samaan aikaan hyvin maltillisellakin investointiohjelmalla kuntien yhteenlaskettu lainakanta kasvaa 1 740 eurosta 2 630 euroon per asukas.

Ennuste on laadittu äärimmäisen hankalasti ennustettavana ajankohtana. Valtionosuuksien ja verotulojen ennusteet ovat muuttuneet tänä syksynä yksittäisten kuntien osalta miljoonia euroja viikkojen sisällä. Kuntien omat taloussuunnitelmat ja tasapainottamistoimenpiteet ovat kehittyneet syksyn aikana ja kuntien talousarvioiden yhteenlasketut summat tulevat hieman poikkeamaan ennusteesta.

Ennusteen tilaajana toimi Pohjois-Karjalan maakuntaliiton kuntataloustyöryhmä. Ennusteen tekemisestä vastasi Nurmeksen kaupungin talousjohtaja Jussi Sallinen yhdessä kuntien talousjohtajien kanssa.

Ennusteessa kuntien kustannusten nousussa sekä verotulojen ja valtionosuuksien kehityksessä käytettiin yhtenäisiä muutuskertoimia, joiden avulla kuntien

taloussuunnittelussa ollut poikkeamat saatiin minimoitua. Väestöennusteena on käytetty Tilastokeskuksen syyskuussa 2019 julkaisemaa väestöennustetta ja kustannusten nousussa Kuntaliiton ja Valtiovarainministeriön hinta- ja ansiotasoindeksejä.